

Metode for beskrivelse, klassifisering og tolking av funn ved kjønnsorgan

C-kurs: Kurs i klinisk rettsmedisinsk sakkyndighet for overgrepsmottak, Oslo
8. september 2026

Cecilie Therese Hagemann^{1,2}
Overlege/førsteamanuensis

¹Institutt for klinisk og molekylær medisin, Fakultet for medisin og helsevitenskap, NTNU

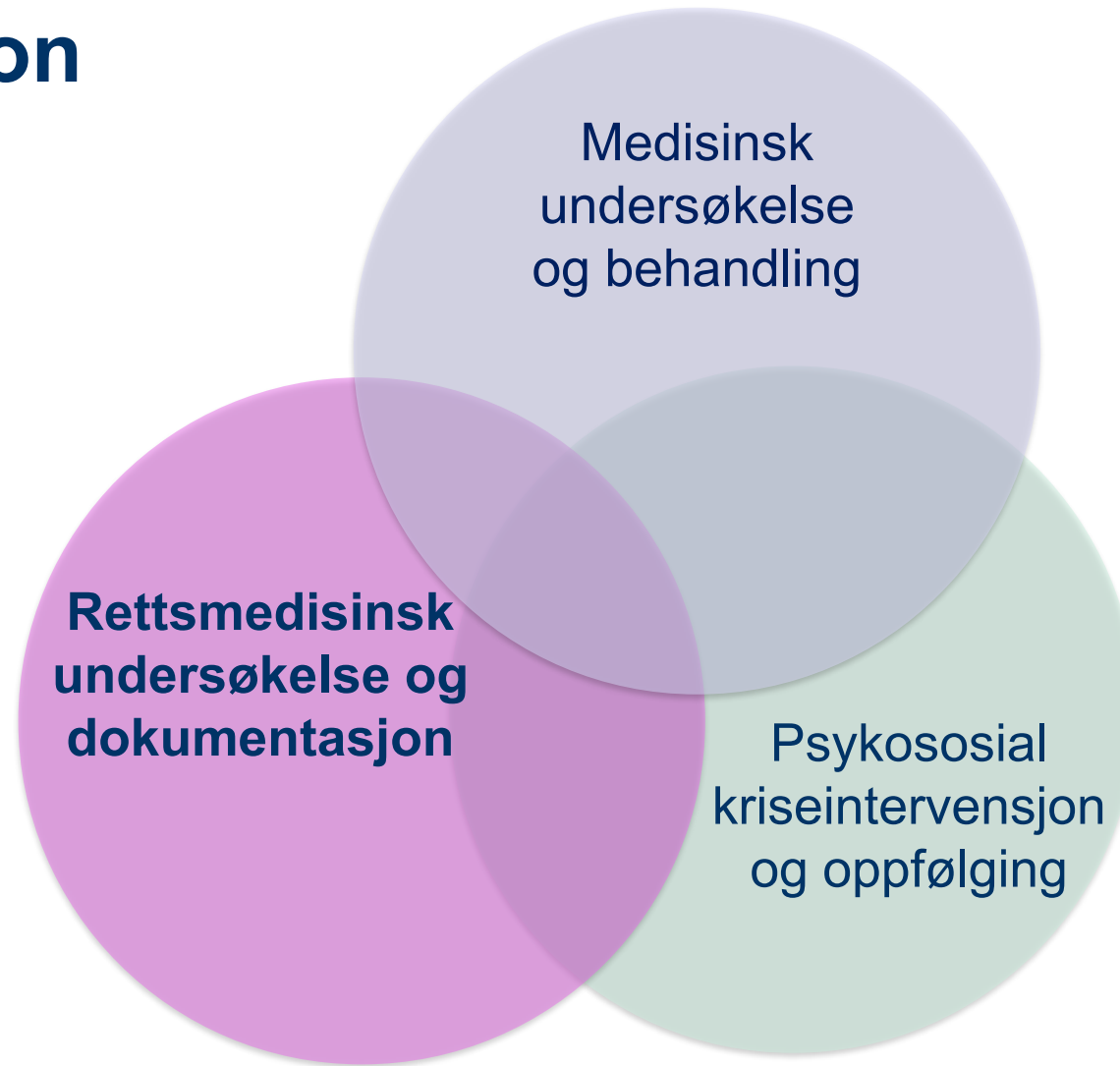
²Kvinneklubben/Overgrepsmottaket, St. Olavs hospital HF, Trondheim

Disposisjon

- Kvinner
 - Normalfunn
 - Skader
 - Beskrivelse
 - Vurdering etter 3-trinnsmodell
 - Differensialdiagnoser
- Menn
 - Skader
 - Beskrivelse
 - Vurdering etter 3-trinnsmodell
 - Differensialdiagnoser

Overgrepsmottakenes 3-delte funksjon

Medisinske vs. rettslige hensyn

”Providing **medical and legal services at the same time, ...**
ensure the needs of the patient are addressed more comprehensively ”
WHO

III.: Sylvia Stølan

Rettsmedisinsk underlivsundersøkelse

- **Alt basert på frivillighet!**
- **Legeerklæring**
- **Fotodokumentasjon og skisser**
- (Sporsikring)

Prinsipper for rettsmedisinsk dokumentasjon og sporsikring

- Objektive forandringer etter **vold**
- Dokumentasjon av **seksuell kontakt**
- Identifikasjon av gjerningsperson (DNA)
- Knytte offer til åsted (DNA eller fremmedlegeme)
- Mangel på samtykke?

Viktige opplysninger fra sykehistorien

- Andre sykdommer (allergier, hudsykdommer)
- Vaginal soppinfeksjon
- **Hormonbehandling**
 - Menopause
 - P-piller
- Fødsler, arr etter eldre rifter i mellomkjøttet
- Operasjoner
- Inflammatorisk tarmsykdom
- Obstipasjon
- Urinlekkasje

Den gynekologiske undersøkelsen

- Ikke alltid nødvendig
- Terapeutisk
- Verdighet og kontroll

Den gynekologiske undersøkelsen

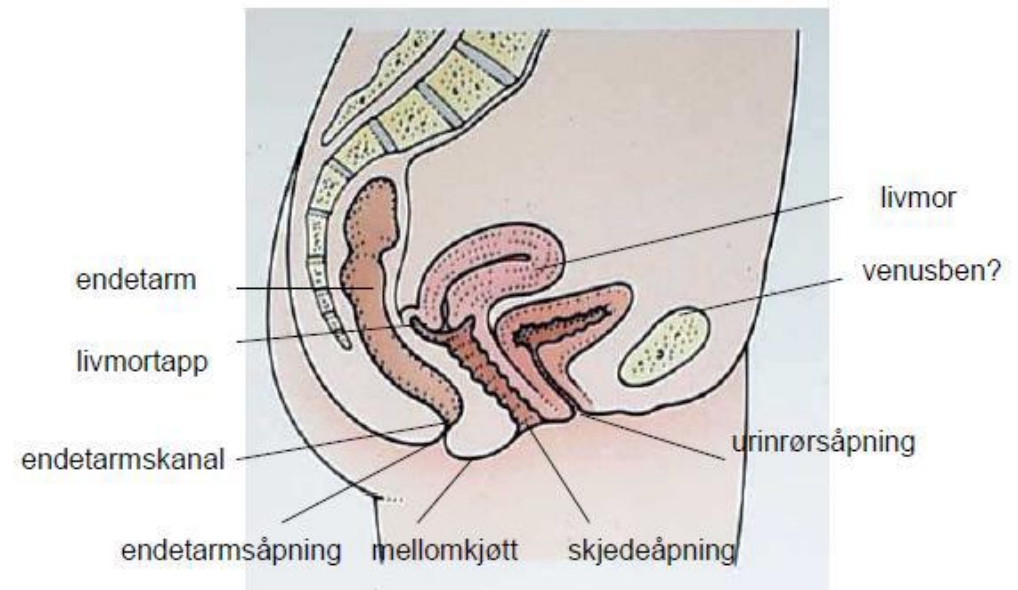
- Bruk gjerne et foto/video-kolposkop
 - Mindre invasivt enn et håndholdt kamera
 - Funnt kan diskuteres i ettertid med erfarne kolleger

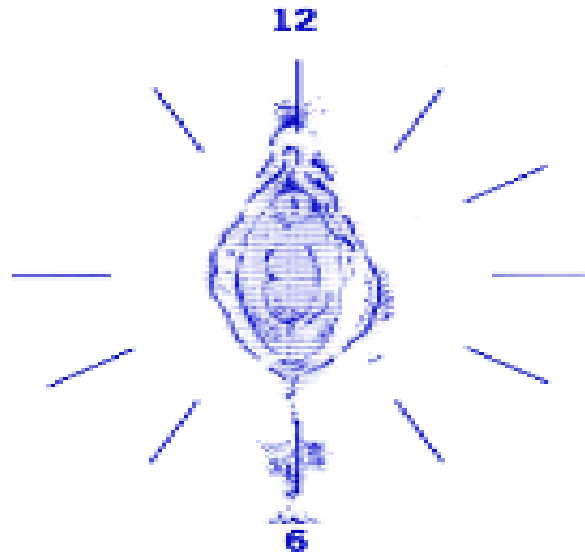

Tips og triks – gynekologisk undersøkelse (GU)

- Høyde + tilt på GU-benk
- Godt nok lys, ev. kolposkop
- Forskjellige spekler tilgjengelig
- Ev. uten spekel, de fleste skader er utvendig

Kvinnelig underliv i sideplan

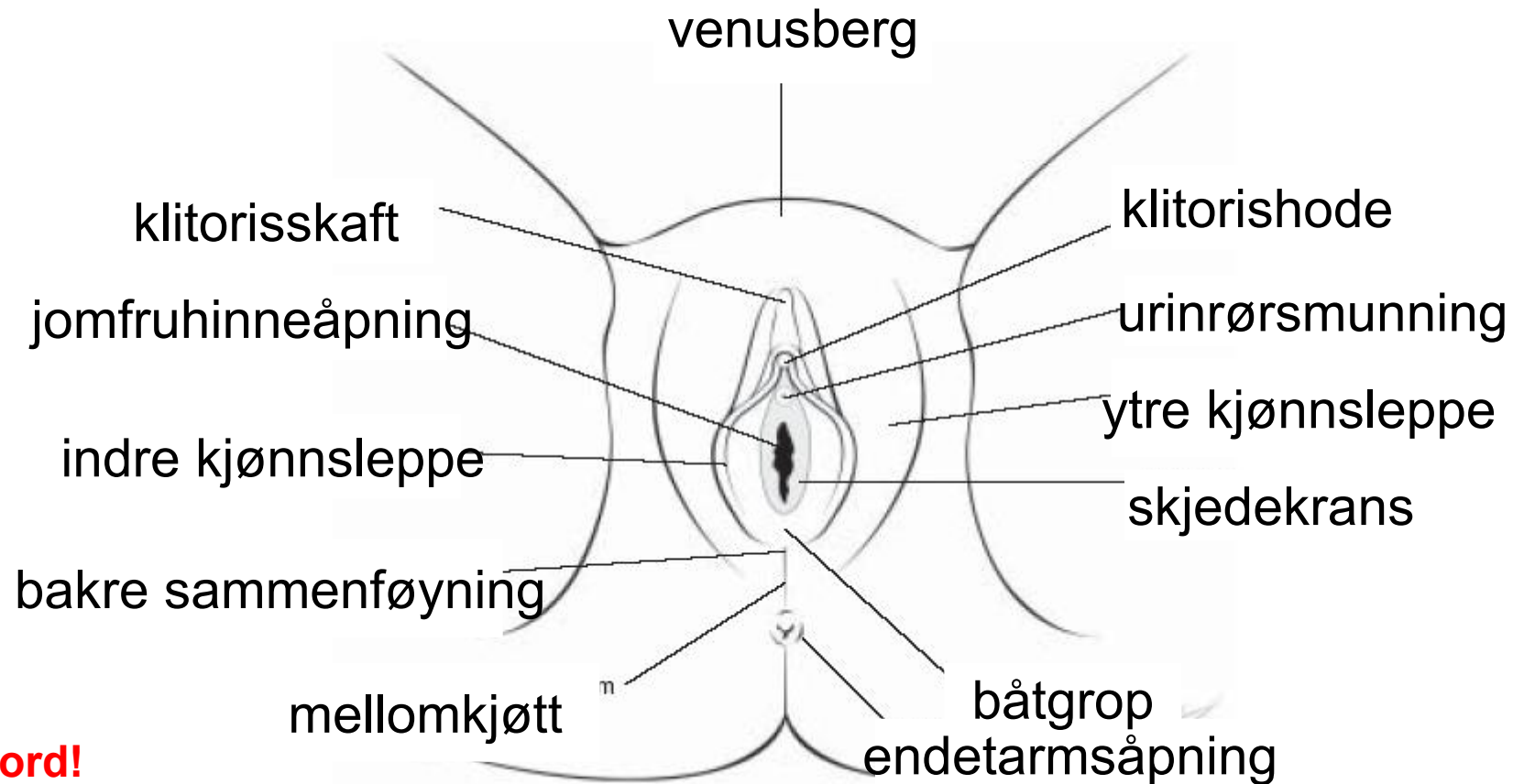

- Gjør alltid en god skriftlig dokumentasjon
- Orienter etter klokka
- Bruk skisser
 - Tegn inn lokalisasjon og type funn

Skisse av kvinnelig underliv

Bruk norske ord!

Kilde: WHO

Inspeksjon

- Skjedinngang
 - Behåring, hud, klitoris
- Skjede
 - Inngangen
 - Atrofi
 - Utflod
 - Framfall

Normalbeskrivelse ytre kjønnsorgan kvinne

- **Beskrivelse:**

- Behåring, ytre og indre kjønnslepper, skjedeinngang og skjedekrans er inspisert i hele omkretsen. Det er ingen tegn til skade, infeksjon eller annen sykdom.

- **Vurdering:**

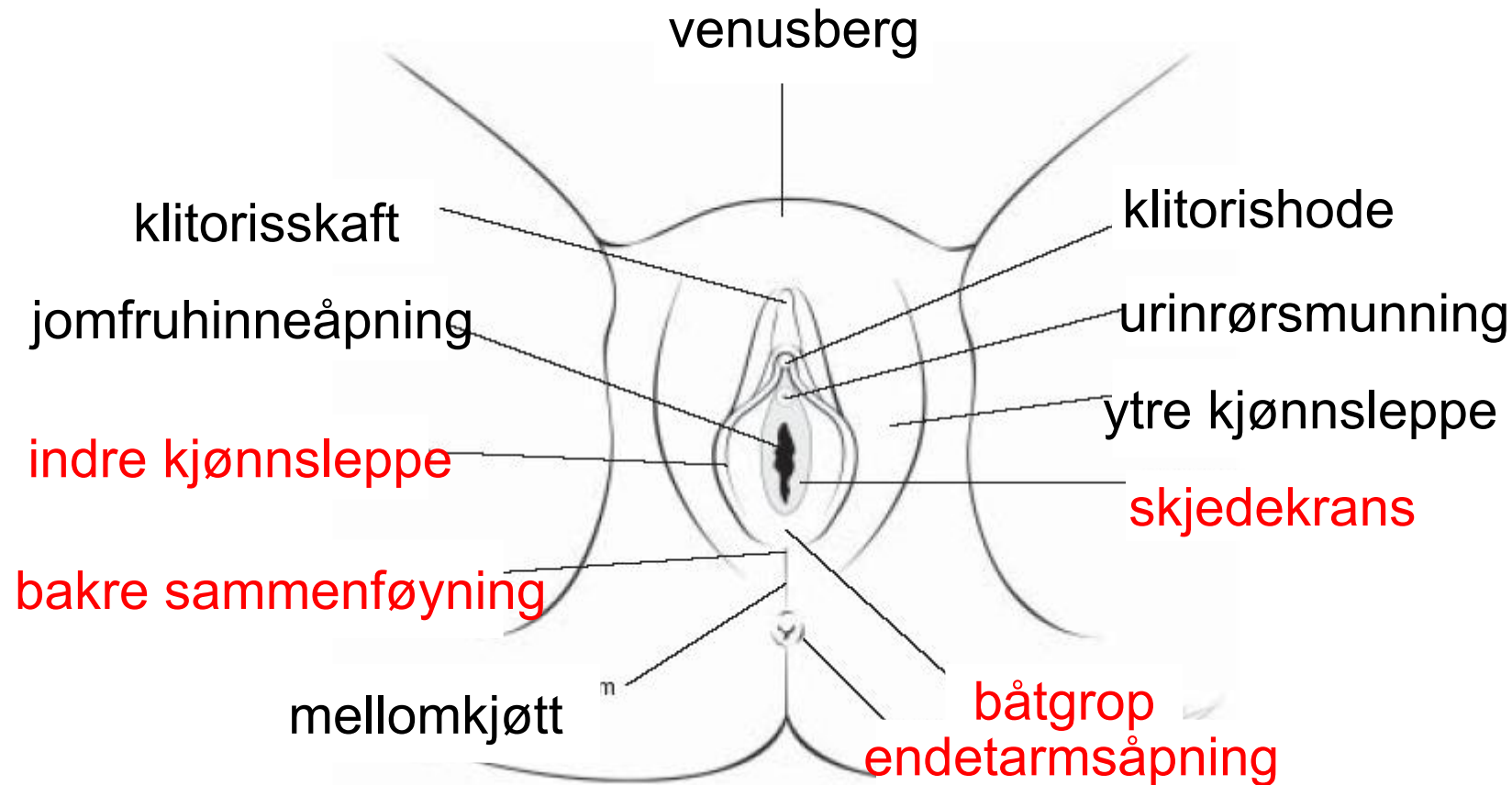
- Normalfunn hos kvinne i fruktbar alder

Skadebeskrivelser

Skadetyper underliv, TEARS

- Tear
- Ecchymosis (bruising)
- Abrasion
- Redness
- Swelling
- Rift
- Underhudsblødning
- Hud-/slimhinneavskrap
- Rødme
- Hevelse

Hyppigste skadelokalisasjoner

Kilde: WHO

Mange skader er lokalisert slik at de ikke enkelt sees

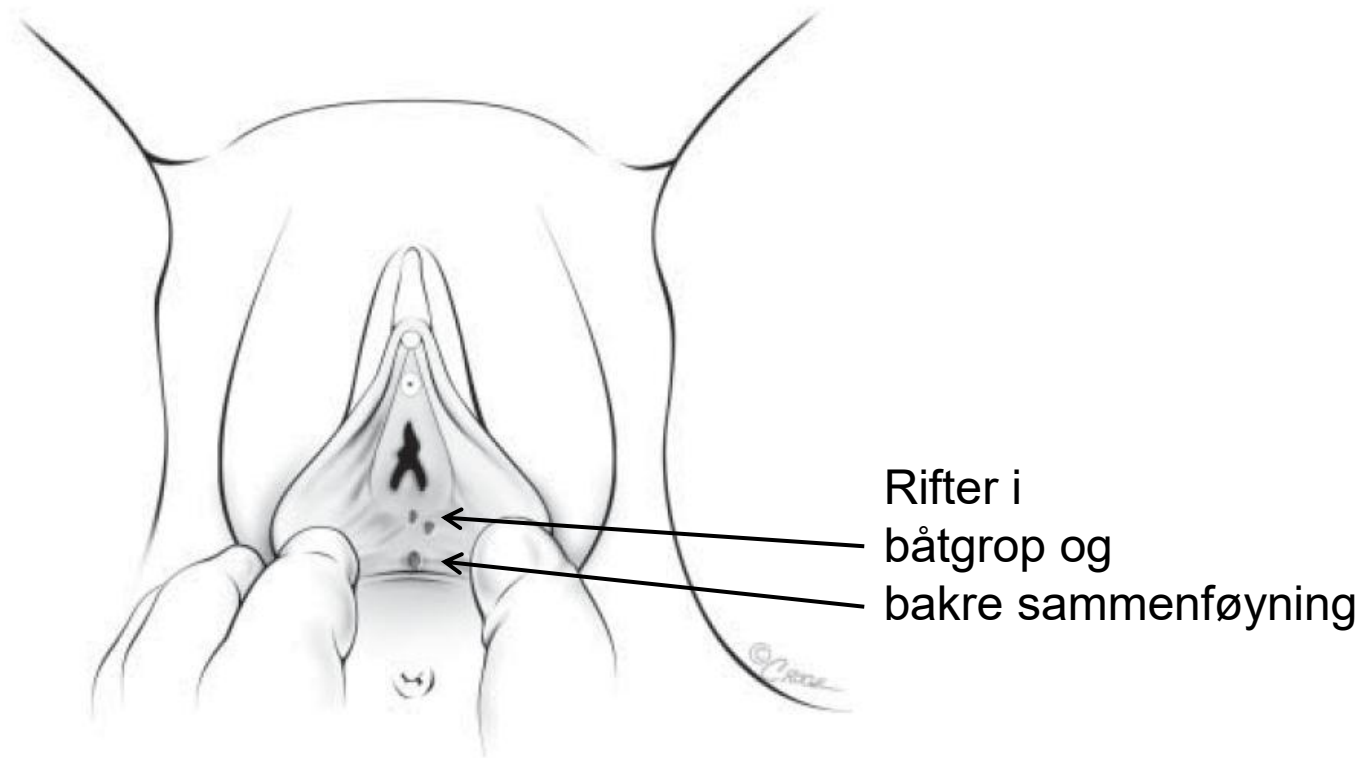
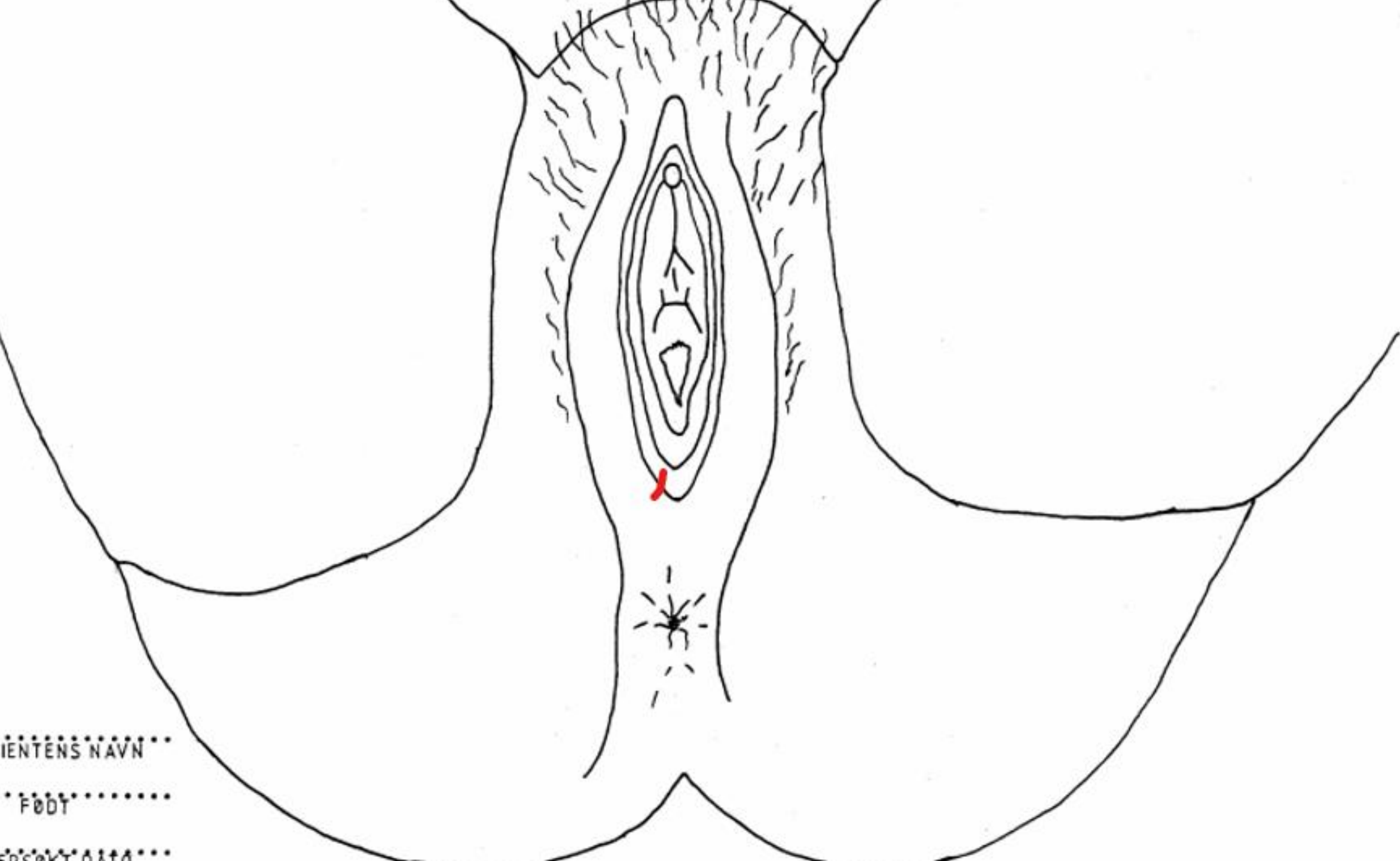

Figure 3 Posterior fourchette lacerations

Fra: WHO. Guidelines, 2003

Bakre sammenføring

IENTENS NAVN**

* FØDT*****

*****A114****

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- Først beskrivelse av skaden
- A: Klassifisering – *hva slags skade?*
- B: Skademekanisme – *hvordan oppsto skaden?*
- C: Vurdering opp mot omstendighetene – *Passer det med opplysningene vi har?*

Beskrivelse

- Overflatisk smal radiær rift i huden i bakre sammenføyning, med lengde 3-4 mm, bredde 1-2 mm, befinner seg kl 6-7 i forhold til skjedeinngangen og ca 1 cm utenfor denne. Sårkantene er uregelmessige. Ingen pågående blødning.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – hva slags skade?**
 - Rift i hud
- **B: Skademekanisme – hvordan oppsto skaden?**
 - Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - Trykk, støt, gnidning, overtøyning, strekk
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – Passer det med opplysningene vi har?**
 - Riftene kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som forårsaker trykk/strekk mot huden i skjedeinngangen.
 - Man kan imidlertid ikke si sikkert om inntrengning i kjønnsorganet
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Soppinfeksjoner og eksemtildelser kan også medføre rifter i underlivet. Det er imidlertid ingen funn eller opplysninger som tyder på slik årsak.
 - Skaden oppfattes som fersk og kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre

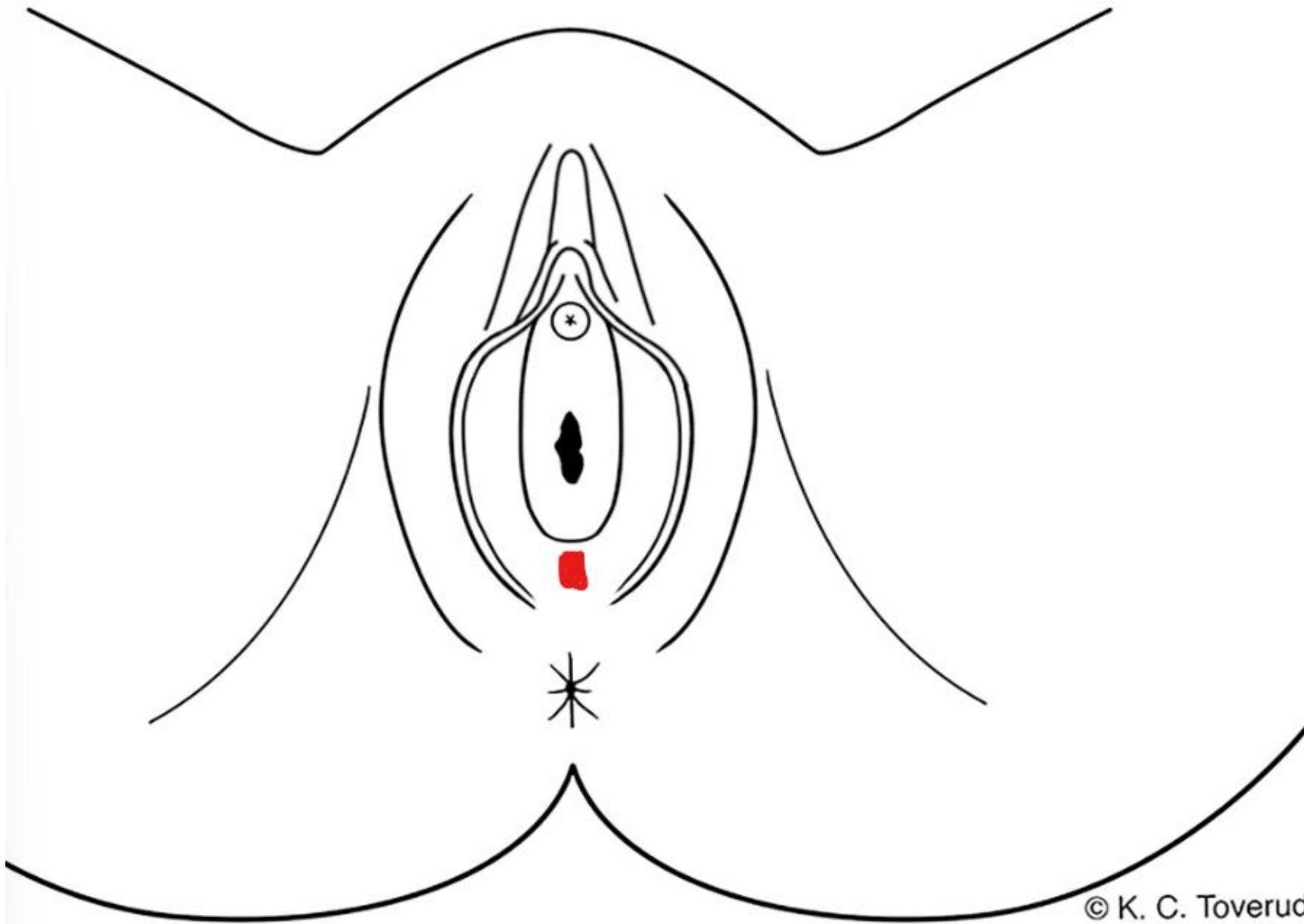
H V

***** PASIENTENS NAVN *****
***** FØDT *****
***** UNDERSØKT DATO *****
***** POLITIETS ANM.NR. *****

GP-5119-5

LÆGENS NAVN/UNDERSKR.

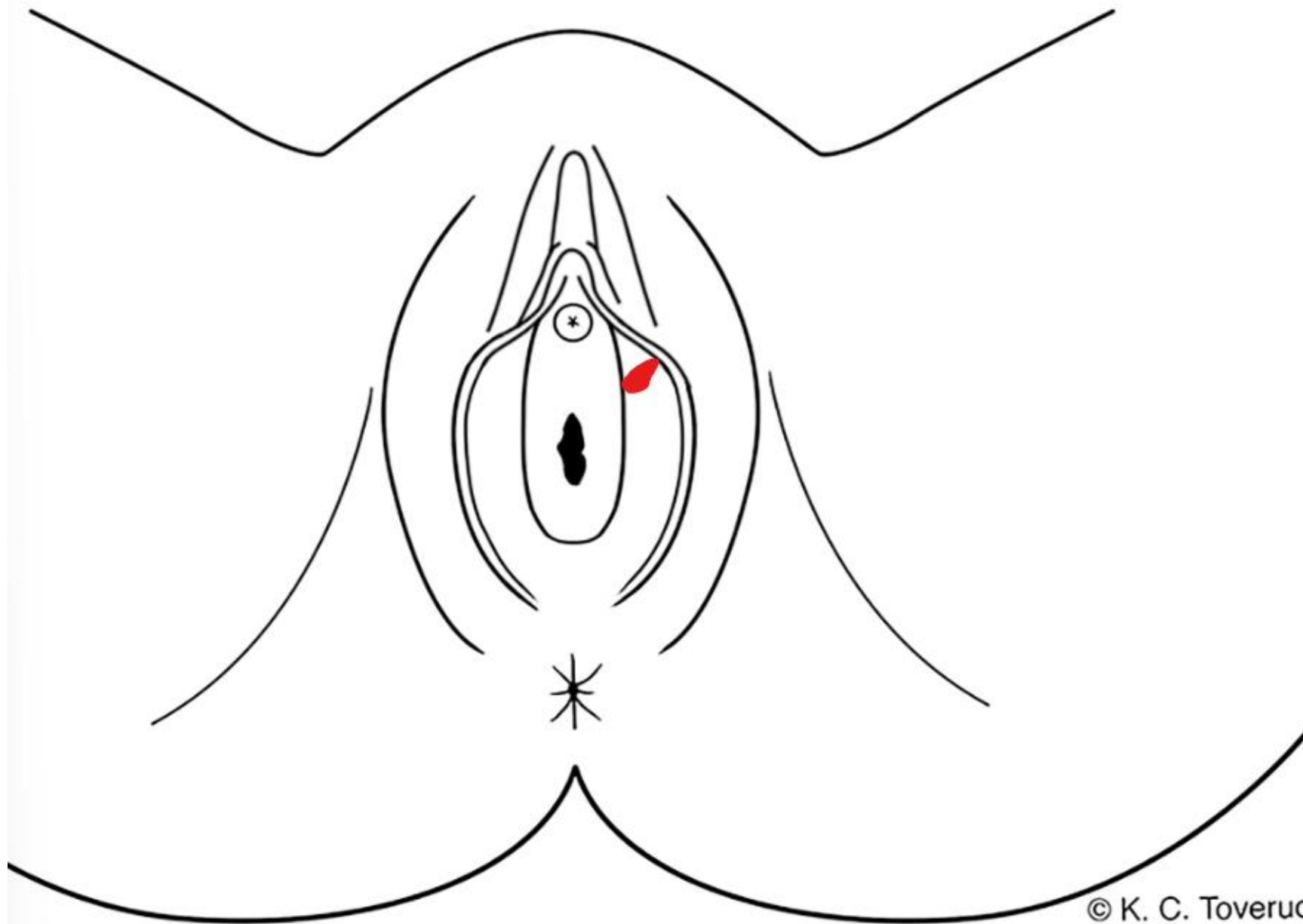
Båtgrop

Anna 30 år

Mannen kastet seg over henne i det hun kom ut fra toalettet i kjelleren på utestedet. Han stakk fingrene ned i trusa og opp i underlivet hennes. Det gjorde vondt. Det er gått ca. 4 timer siden overgrepet.

- Noe vits å undersøke underlivet her?

© K. C. Toverud

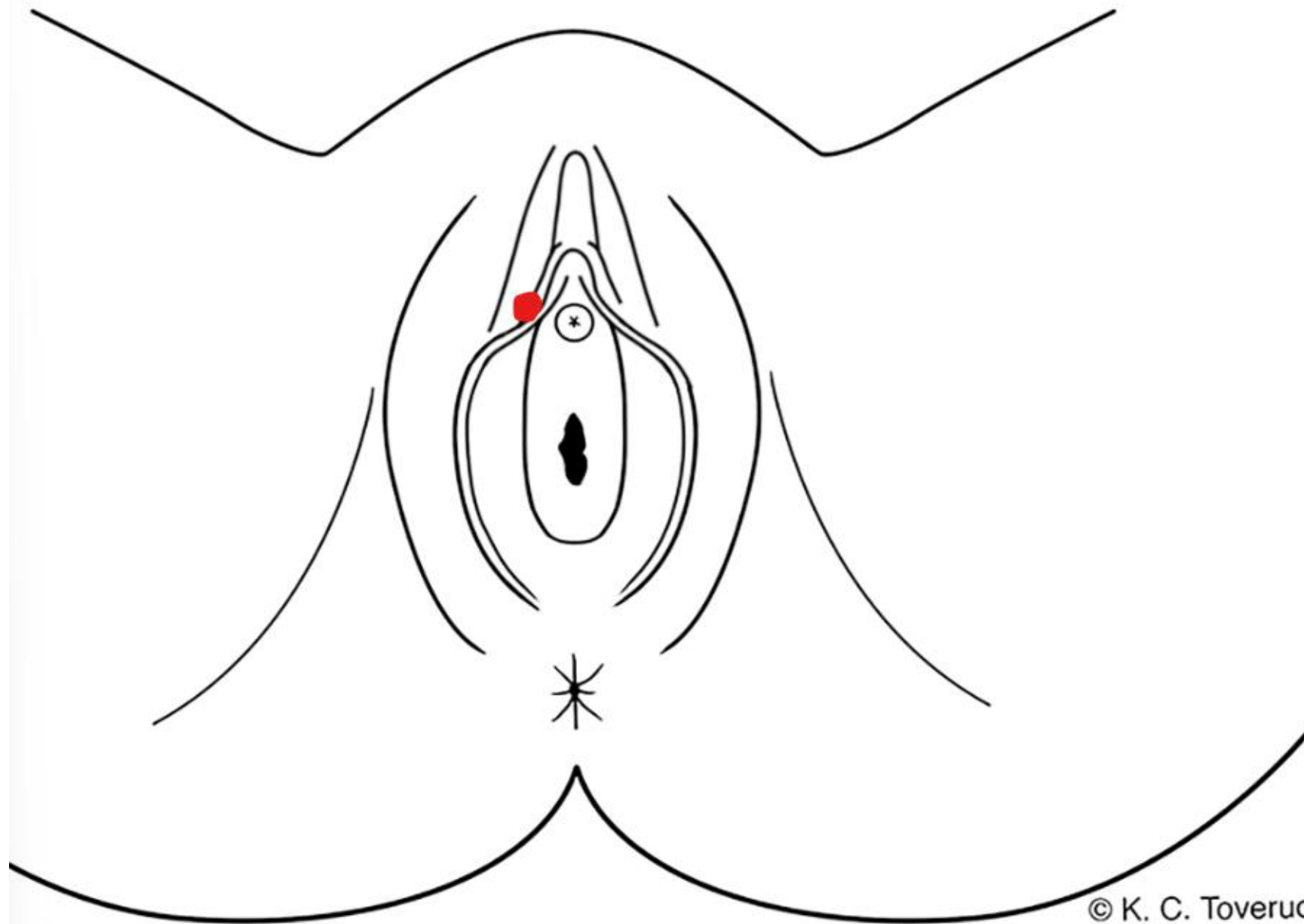
Beskrivelse

- I båtgroppen fortil kl 2 ses to overflatiske (ca 1-2 mm dype) rifter i huden, den største er nærmest skjedeinngangen og er ca 4 x 4 mm, den ytterste er ca 2 x 2 mm. Sårkantene er ikke helt regelmessige.
- Den innerste er ca 1,5 cm fra skjedeinngangen, mens den andre er ca 3 mm utenfor den innerste.
- Det er lett pågående blødning fra sårene.
- Sårkantene er uregelmessige.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – hva slags skade?**
 - Hudavskrap
- **B: Skademekanisme – hvordan oppsto skaden?**
 - Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - Trykk, støt, gnidning, overtøyning, strekk
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – Passer det med opplysningene vi har?**
 - Avskrapene kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som forårsaker trykk/strekk mot huden i skjedeinngangen.
 - Skadebildet kan passe med avskrap som tilkommer etter bruk av fingre mot huden utenfor skjedeinngen, slik som forklart av fornærmede.
 - Man kan imidlertid ikke si sikkert om inntrengning i kjønnsorganet
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skadene oppfattes som ferske og kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre

Indre kjønnsleppe

© K. C. Toverud

Beskrivelse

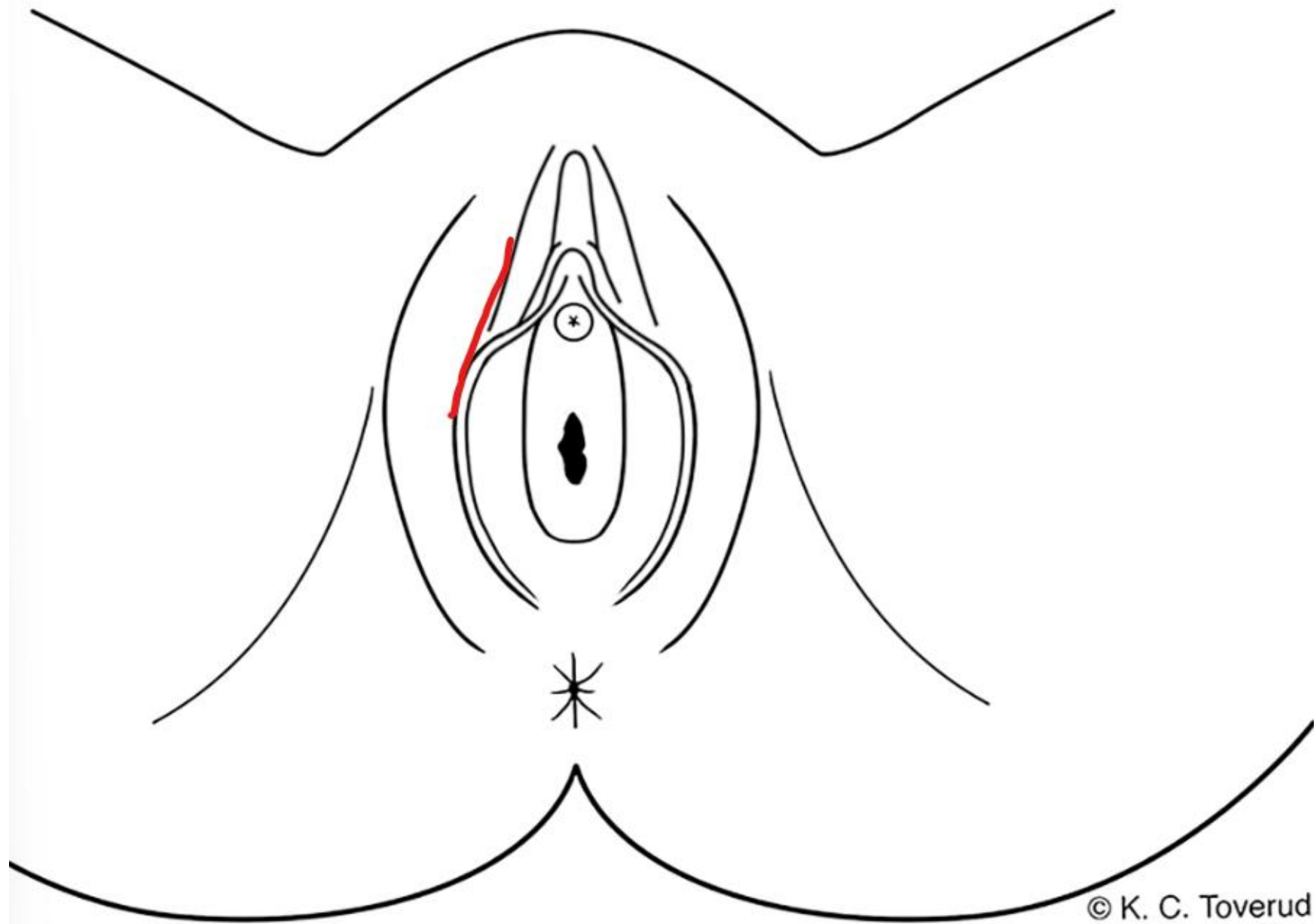
- Fortil i høyre indre kjønnsleppe ses en rundaktig blålig misfarging med noe hevelse, måler ca 3 mm i diameter.
- Fornærmede oppgir ømhet ved berøring av misfargingen.
- Det er ingen pågående blødning.
- Det er en pigmentert hudforandring fortal i venstre indre kjønnsleppe.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – *hva slags skade?***
 - Hudmisfargingen i høyre indre kjønnsleppe oppfattes som en underhudsblødning.
 - Hudmisfargingen i venstre indre kjønnsleppe oppfattes som en føflekk
- **B: Skademekanisme – *hvordan oppsto skaden?***
 - Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - Trykk, støt, gnidning, overtøyning, strekk
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – *Passer det med opplysningene vi har?***
 - Underhudsblødningen kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som forårsaker trykk/press/gnidning mot den høyre indre kjønnsleppen.
 - Skadebildet kan passe med underhudsblødning som tilkommer etter (kraftig) bruk av fingre mot huden i ytre kjønnsorgan, slik som forklart av fornærmede.
 - Man kan imidlertid ikke si sikkert om inntrengning i kjønnsorganet
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skadene oppfattes som ferske og kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre

Ytre kjønnsleppe

- Noen ganger usikker rettslig betydning

© K. C. Toverud

Differensialdiagnose

Kløe/kloring hos 10-åring

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Differensialdiagnose

Fall mot stang med bena overskrevet

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Kondylomer

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Synlig vene, ikke
bloduttredeelse

Intertrigo, sår i hudfold pga fukt/varme

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Skjørt og lettblødende bakre sammenføyning hos postmenopausal kvinne, iatrogen rift

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Soppinfeksjon

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Lichen sclerosis et
atroficus

*Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of
Sexual Assault Pocket Atlas»*

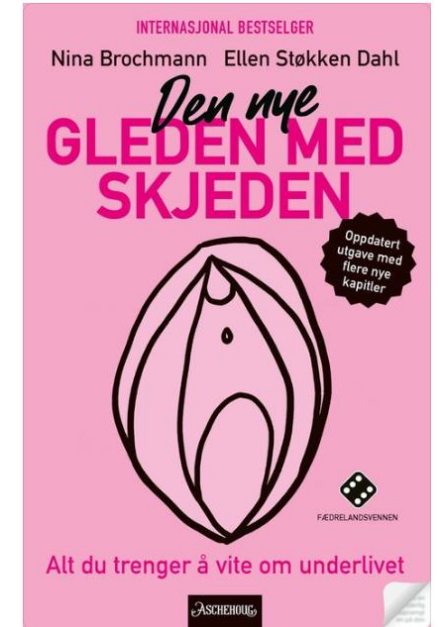
Herpes simplex infeksjon

Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of Sexual Assault Pocket Atlas»

Skjedekrans

Skjedekrans

- "Intakt jomfruhinne", halvmåneformet
- Ferske skader:
 - Dype / komplette kløfter
 - Grunne/ overflatiske kløfter
 - Bloduttredelser
- Tilhelede: Bare komplette kløfter baktil (kl 4 til 8) er klinisk relevant

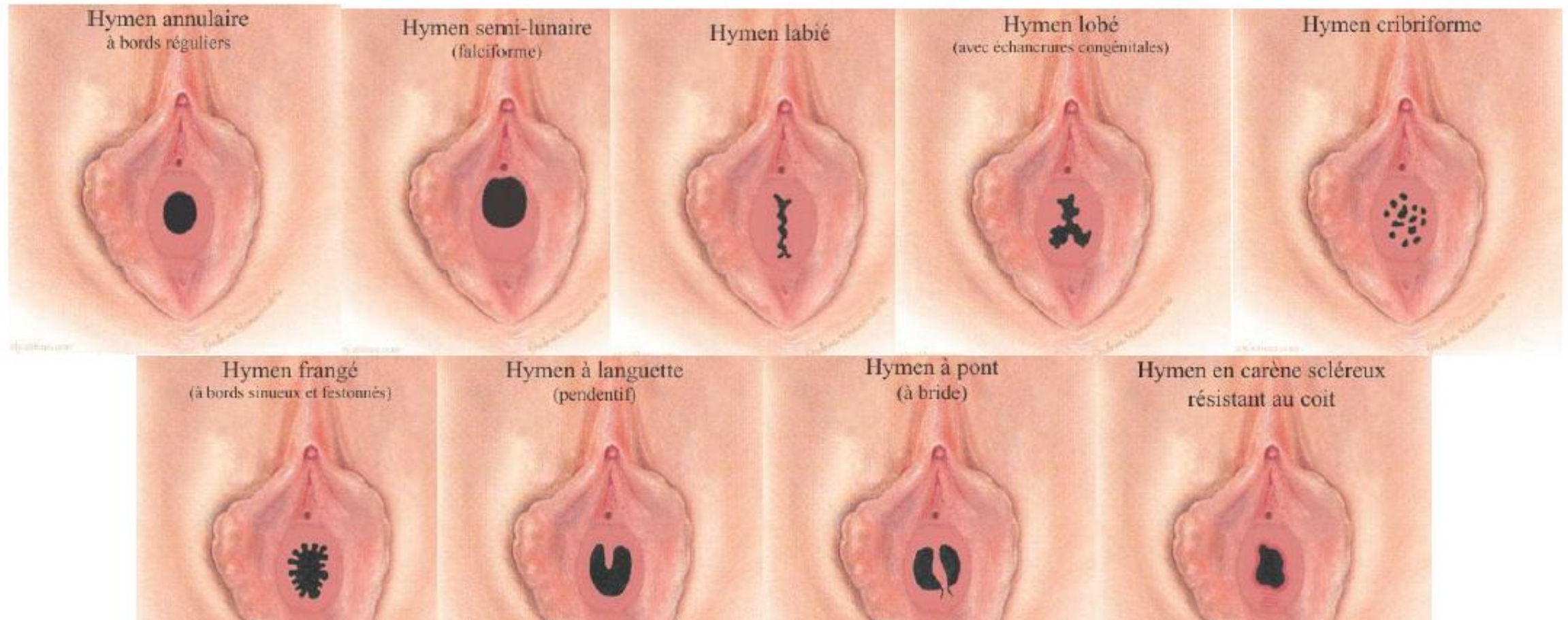

Ted talk: The Virginity Fraud 2017

Kellogg et al 2023

Adams et al 2016

Skjedekrans - normalvarianter

Hud vs. slimhinne

- I underlivet utvendig er det **HUD**
 - **Ytre kjønnslepper:** Normal forhornet hud, med hårsekker
 - **Indre kjønnslepper:** Overgangshud, tynn, uten underhudsfett, hårsekker og svettekjertler. Talgkjertler, nerveender (sensitiv) og karrik (rødlig)
 - **Vestibulum/skjedeforgården** (utenfor hymen): Svært tynn og fuktig hud, som overgang fra tørr hud og ekte slimhinne.
- Fra hymen og innover **SLIMHINNE**
 - I skjeden f.o.m skjedekransen er det ekte, ikke-forhornet slimhinne, uten talgkjertler

Bruk av vattpinne til å manipulere skjedekransen

Hold vattpinnen loddrett og sett den mot basis av vagina like innenfor skjedekransen

Inspeksjon av skjedekrans – ved bruk av videokolposkop, modell

Normalfunn skjedekrans (hymen, tidl. jomfruhinne)

Beskrivelse:

- Fylldig, rosa skjedekrans i hele omkretsen
- Enkelte kløfter som ikke når ut til basis av skjedekransen

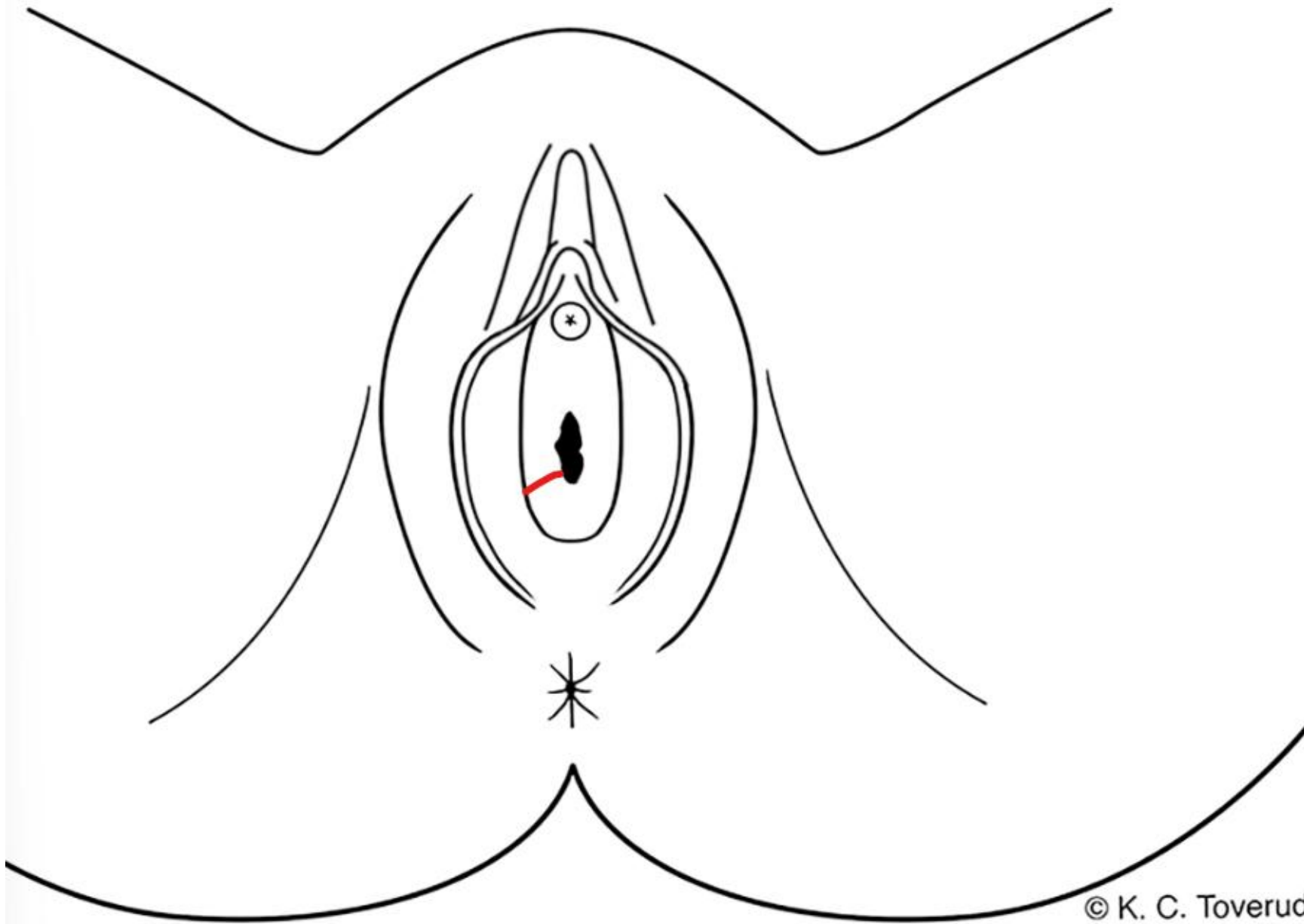
Vurdering:

- Normalfunn hos kvinne i fertil alder, ingen tegn til skade

Signe 15 år

Hadde aldri hatt frivillig samleie tidligere. Hun våknet i natt på et nachspiel av at en mann trengte inn i hennes vagina. Hun kommer til mottaket etter ca ett døgn.

- Hvilken anatomisk struktur kan typisk bli skadet i dette tilfellet?

© K. C. Toverud

Beskrivelse

- I skjedekransen ses en såkalt «komplett radiær kløft» (dvs. helt til basis eller begynnelsen av skjedekransen) kl 8. Kløften er ca 3 mm lang og helt smal og framkommer kun ved manipulering av skjedekransen med en vattpinne.
- Sårkantene har et gulhvitt belegg (fibrin) med noe rødme omkring.
- Det er ingen pågående blødning.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – *hva slags skade?***
 - Komplett rift i skjedekransen
- **B: Skademekanisme – *hvordan oppsto skaden?***
 - Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - Inntrenging i kjønnsorganet!
 - Trykk, støt, gnidning, overtøyning, strekk
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – *Passer det med opplysningene vi har?***
 - Riften kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som **inntrengning i kjønnsorganet**
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skaden oppfattes som relativt fersk, men er under tilheling, dvs. kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre...

Kellogg et al 2023

Table 1 (continued)**1) Acute trauma to genital/anal tissues**

- 30. Acute laceration(s) or bruising of labia, penis, scrotum, or perineum
- 31. Acute laceration of the posterior fourchette or vestibule, not involving the hymen
- 32. Bruising, petechiae, or abrasions on the hymen
- 33. Acute laceration of the hymen, of any depth; partial or complete
- 34. Vaginal laceration
- 35. Perianal bruising or perianal laceration with exposure of tissues below the dermis

2) Residual (healing) injuries to genital/anal tissues

- 36. Perianal scar (a very rare finding that is difficult to diagnose unless an acute injury was previously documented at the same location)
- 37. Scar of posterior fourchette or fossa (a very rare finding that is difficult to diagnose unless an acute injury was previously documented at the same location)
- 38. Healed hymenal transection/complete hymen cleft- a defect in the hymen below the 3 to 9 o'clock location that extends to or through the base of the hymen, with no hymenal tissue discernible at that location.
- 39. Signs of female genital mutilation (FGM) or cutting, such as loss of part or all of the prepuce (clitoral hood), clitoris, labia minora or labia majora, or vertical linear scar adjacent to the clitoris (Type 4 FGM)

3) Acute trauma to oral tissues

- 40. Acute oral trauma, such as unexplained injury or petechiae of the lips or palate, particularly near the junction of the hard and soft palate

Kellogg et al 2023

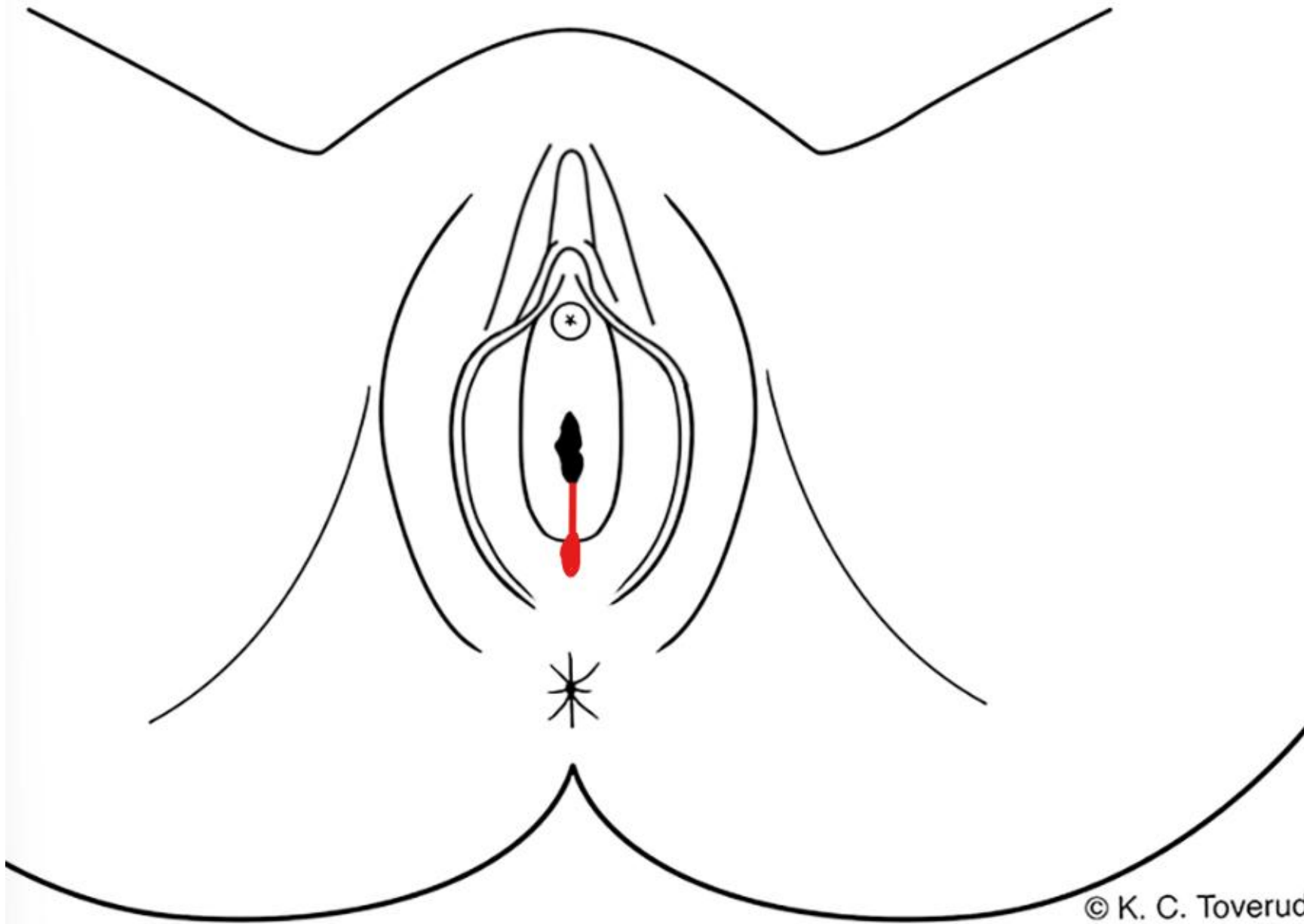
Tilhelet komplett kløft
i skjedekrans

*Foto fra Faugno et al. «Physical Examinations of
Sexual Assault Pocket Atlas»*

Funn forenlig med inntrenging eller ikke?

- Obs må se etter skadene **før man setter inn spekel!**
- Skade/følge av inntrengning i kjønnsorganet:
 - Rifter og sår i skjedeinngangen, dvs. på skjedekransen
 - Sår eller rifter i vagina eller på cervix (som ikke skyldes spekelinspeksjonen)
- Kan kun si stump vold mot kjønnsorganet
 - Rifter/sår i båtgrup eller bakre kommissur, labia minora eller majora

Fersk rift i båtgrup og skjedekrans

© K. C. Toverud

Beskrivelse

1. I **skjedekransen** ses en tilnærmet «komplett radiær kløft» (dvs. nesten helt til basis eller begynnelsen av skjedekransen) kl 6-7. Kløften er ca 3 mm dyp og helt smal og framkommer kun ved manipulering av skjedekransen med en vattpinne. Sårkantene har et gulhvitt belegg (fibrin) med noe rødme omkring.

2. I **båtgropen** ses en overflatisk (ca 2 mm dyp) båtfromet sår/rift i huden, med lengde 1 cm, bredde ca 3 mm (når man holder vevet tilside), befinner seg kl 6 i forhold til skjedeinngangen og rett utenfor denne. Sårkantene er noe uregelmessige.

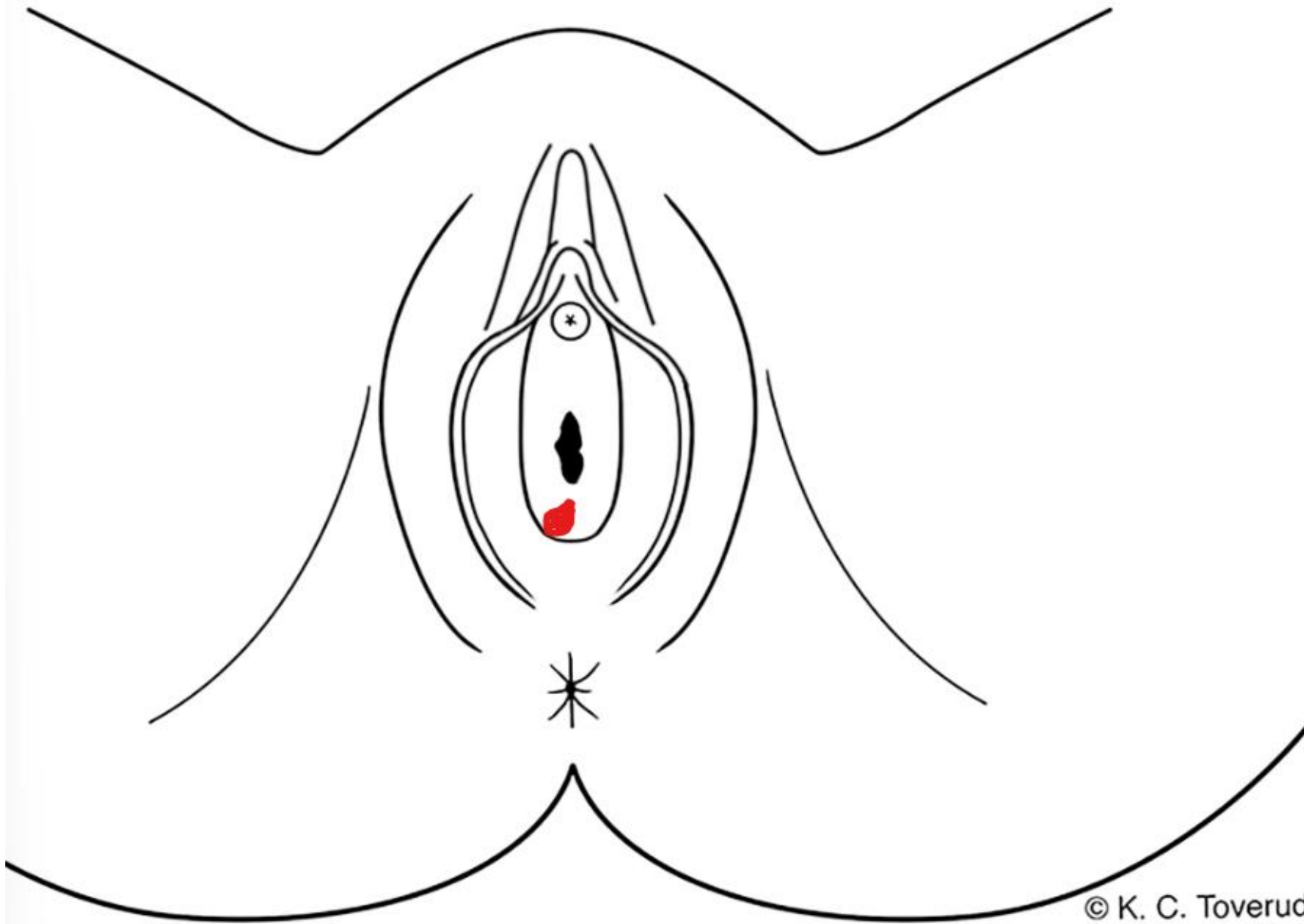
- Ingen pågående blødning.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – *hva slags skade?***
 - 1. Tilnærmet komplett rift i skjedekransen
 - 2. Avskrap i huden rett utenfor skjedeinngangen
- **B: Skademekanisme – *hvordan oppsto skaden?***
 - Begge: Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - 1. Inntrenging i kjønnsorganet!
 - 2. Trykk, støt, gnidning, overtøyning, strekk
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – *Passer det med opplysningene vi har?***
 - 1. Riften kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som inntrengning i kjønnsorganet
 - 2. Avskrapet kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som forårsaker trykk/strekk mot huden i skjedeinngangen. Man kan imidlertid ikke si sikkert om inntrengning i kjønnsorganet
 - Begge: Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skadene oppfattes som relativt ferske, men er under tilheling, dvs. kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre...

Kellogg et al 2023

Akutt skade på utsiden av skjedekransen kl 6 – 7

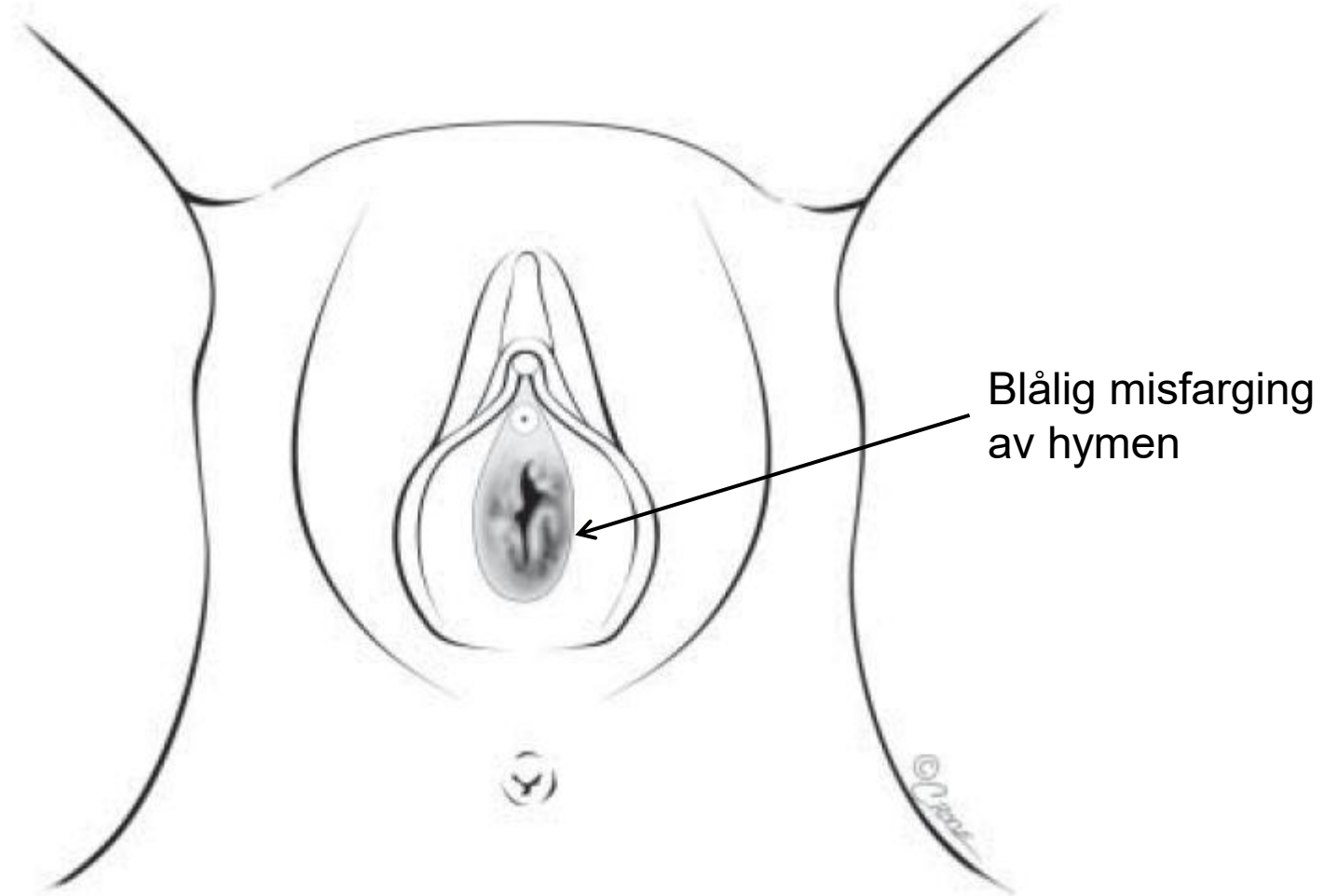

Figure 4 **A bruised hymen**

Fra: WHO. Guidelines, 2003

Skjede og livmorhals

Vaginal spekelinspeksjon

- Vaginale skader
 - Lokalisere blødning og rifter
 - Se etter også området under spekelet
- Skader på cervix sjelden
- Penetrerende skader til omliggende organer og bukhole svært sjelden (fremmedlegeme/fisting)

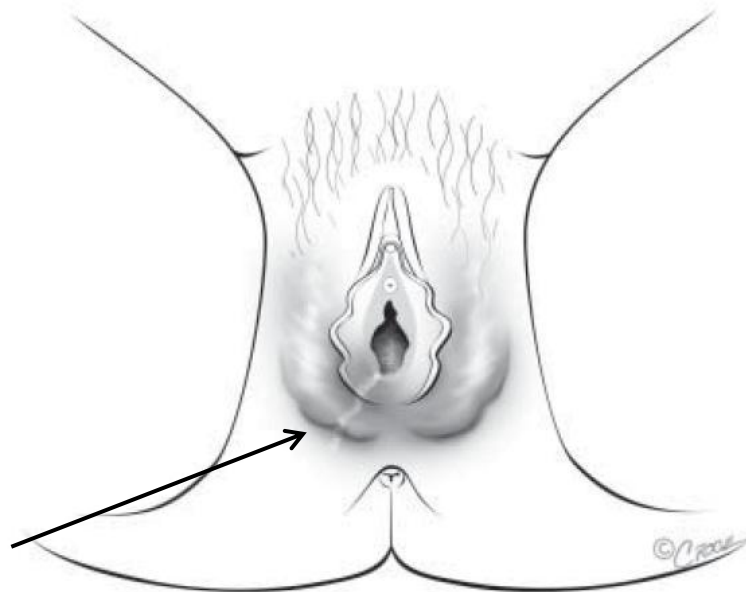
DD: Mensblødning, fra cervicalkanalen

Dokumentasjon ved seksualvold

- Arr bør beskrives
 - lokalisasjon
 - størrelse
 - form
 - farge

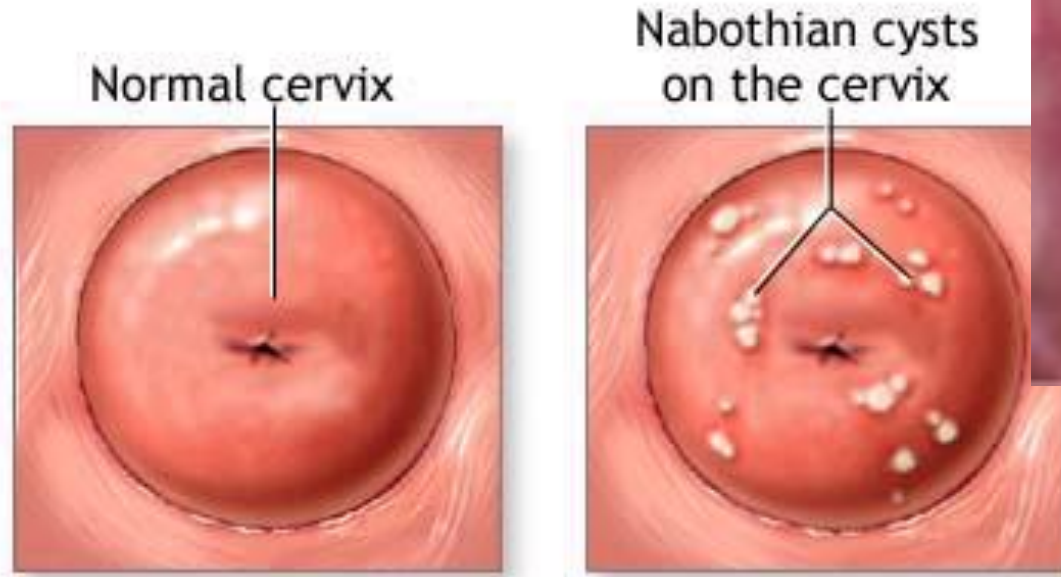
Arr etter episiotomi

Figure 3 External genitalia of postmenopausal elderly female showing a healed perineal laceration from childbirth

Fra: WHO. Guidelines, 2003

Nabothian cysts

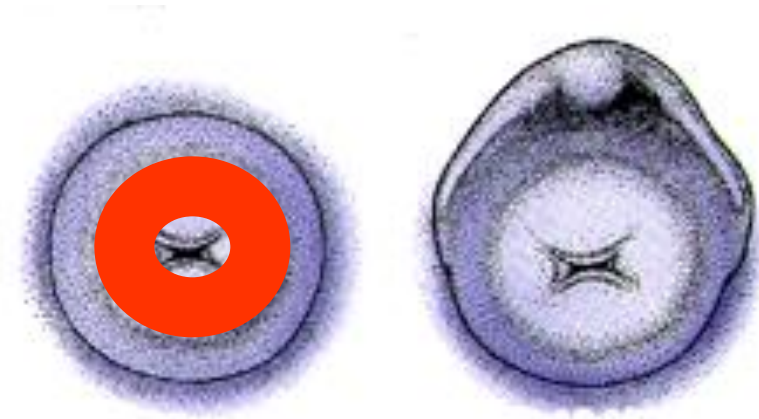
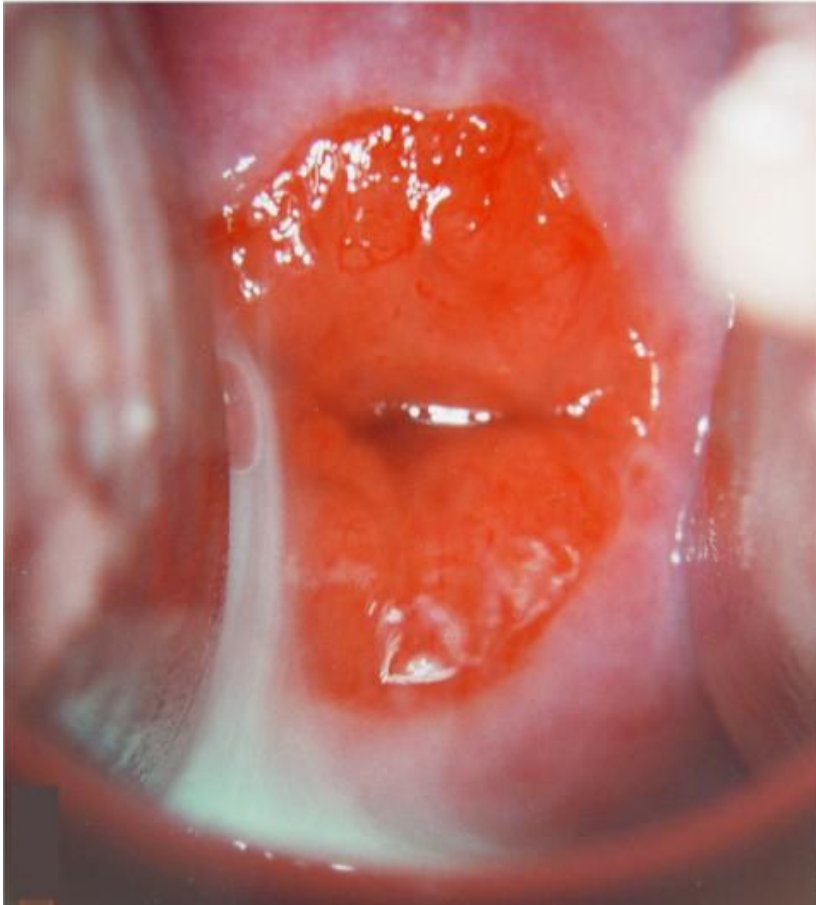

Retention cysts with mucous

ADAM.

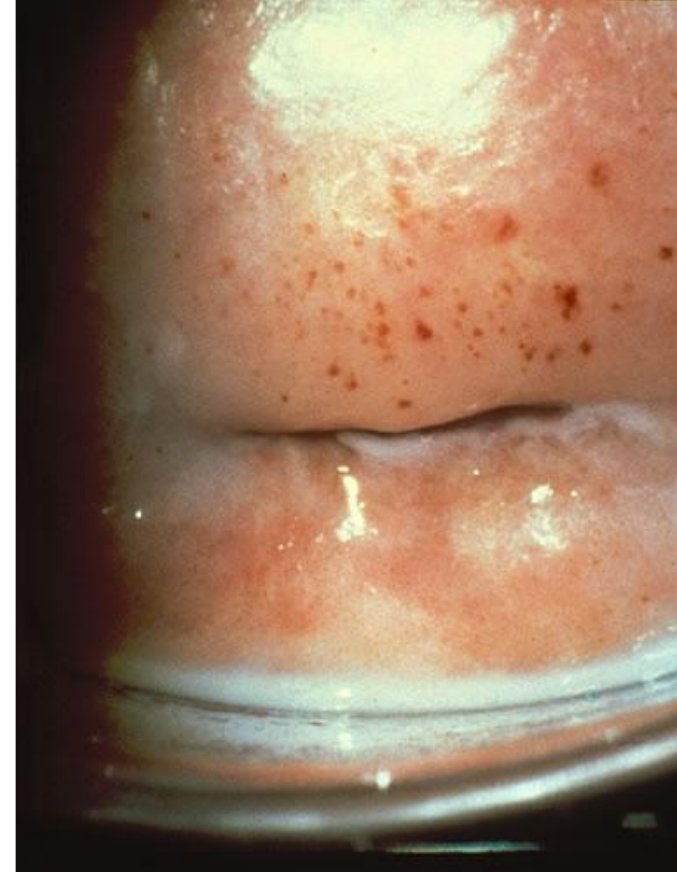
Cervical ectropion/ erosion

Columnar epithelium
protruding from the endo-
cervix

Differensialdiagnoser

- «Strawberry» cervix ved:
 - Trichomonas vaginalis
 - Aerob vaginit
 - Atrofi postmenopausal

Normalbeskrivelse skjede og livmorhals

Beskrivelse

- Slimhinnene i skjeden er rosa. Livmortappen er glatt, litt blekere enn skjedeslimhinnene og med synlig overgangssone omkring ytre mormunn. Innerst i skjeden er det en liten mengde gulhvit, jevn væske og litt normalt slim i livmorhalskanalen.
- Det er ingen tegn til skade, blødning, infeksjon eller fremmedlegeme i skjeden.

Vurdering

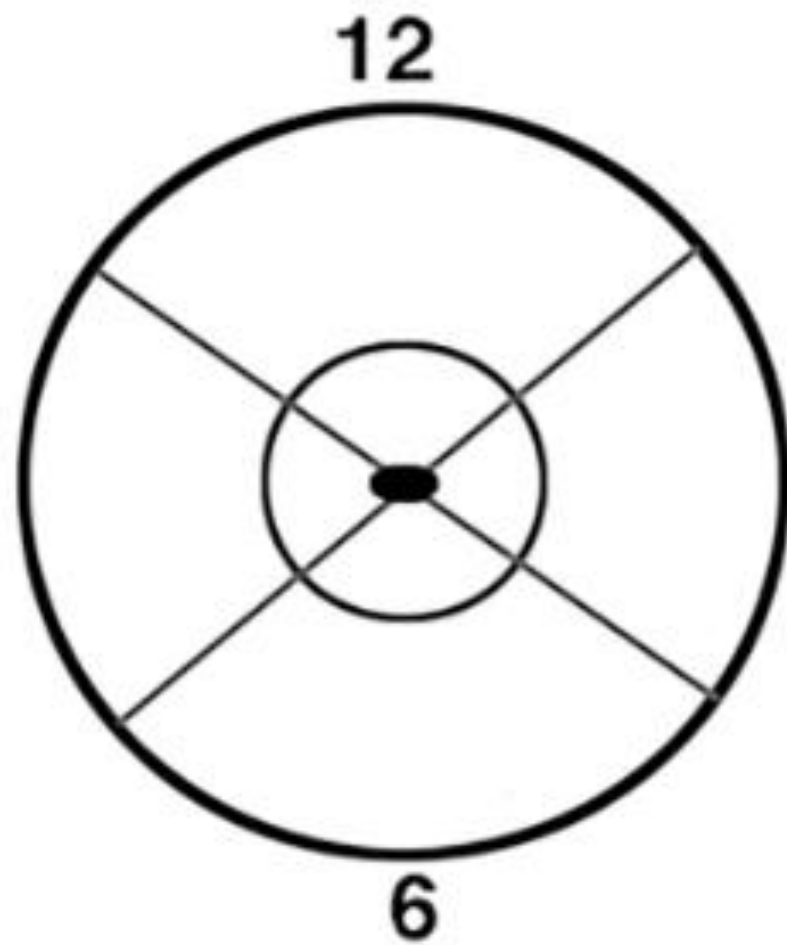
- Normalfunn hos kvinne i fruktbar alder.
- **Mangel på synlig skade utelukker ikke at det angitte overgrepet har funnet sted slik pasienten beskriver/mistenker.**

Frivillig vs ufrivillig seksuell kontakt

- Vanskelig å skille kun ut i fra fysiske skader i underlivet
- Metaanalyse*:
 - Høyere sannsynlighet for AGI[#] etter ufrivillig (48%) vs. frivillig sex (31%)
 - Mer enn halvparten av de som var utsatt for overgrep har faktisk **ikke** påvist AGI [#]
 - De beste studiene viste ingen forskjell

**Naumann et al 2023*

[#]Anogenital injury

4

Livmorhals og skjede

Beskrivelse

- I fremre, venstre del av **indre skjede**, fortil for (kl 1) og ca 1 cm fra livmorhalsen ses et uregelmessig avgrenset overflatisk sår på ca 3 x 3 mm.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – hva slags skade?**
 - Slimhinneavskrap
- **B: Skademekanisme – hvordan oppsto skaden?**
 - Stump vold mot vagina
Inntrenging i kjønnsorganet!
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – Passer det med opplysningene vi har?**
 - Avskrapet kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger som inntrengning i kjønnsorganet
 - Man kan imidlertid ikke helt utelukke at skaden kan ha tilkommet ved innsetting av spekel i skjeden
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skaden oppfattes som relativt fersk, dvs. kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre...

Kellogg et al 2023

Datering av skader

- Vanskelig
- Noen studier tyder på at underlivsskader kan være synlig lenge (14 dager – 1 mnd), mens de fleste andre studier tyder på rask tilheling (2-3 dager) hos fertil kvinne

Normalbeskrivelse
ytre kjønnsorgan
mann

Beskrivelse:

Penis, forhud, pung er inispisert. Det er ingen tegn til skade, infeksjon eller annen sykdom.

Vurdering:

Normalfunn uten tegn til synlig skade

Skader hos menn

Anders, 30 år

- Ble plukket opp av en mann i bil, våknet senere på en parkeringsplass, husker ingenting fra tidsrommet i mellom
- Hadde smerter i penis i etterkant
- Undersøkt 12 timer senere

*Foto fra Faugno et al. Physical Examinations
of Sexual Assault Pocket Atlas*

Beskrivelse

- Ved penisrot høyre side: Ovalt område 7x5mm med lys, fuktig overflate uten skorpe eller blødning
- Ved penisrot venstre side: Ovalt, skarpt avgrenset område 20x8mm med rød, fuktig overflate uten blødning.
- Når man trekker forhuden tilbake ses en liten, løs hudflik kl 1 på penishodet.
- Det er ingen pågående blødning.

Vurdering etter 3-trinnsmodellen

- **A: Klassifisering – *hva slags skade?***
 - Høyre og venstre side av penisrot: Overfladisk hudavskrap
 - Penishodet: Overfladisk hudavskrap
- **B: Skademekanisme – *hvordan oppsto skaden?***
 - Alle: Stump vold mot ytre kjønnsorgan
 - Trykk, støt, gnidning, skrap
- **C: Vurdering opp mot omstendighetene – *Passer det med opplysningene vi har?***
 - Kan ha tilkommet ved seksuelle handlinger med bruk av hånd/fingre som ved masturbasjon
 - «Påført» oralsex eller «påført» anal inntrenging
 - Det er ut i fra skadebildet ikke mulig å avgjøre om eventuelle seksuelle handlinger har vært frivillige eller ufrivillige.
 - Skadene oppfattes som relativt ferske, men er under tilheling, dvs. kan ha oppstått på tidspunktet for mistenkt hendelse, men kan også være noe eldre eller yngre...
Kellogg et al 2023

Differensialdiagnoser

Skal selv ha dratt forhud hardt tilbake

*Foto fra Faugno et al. Physical Examinations
of Sexual Assault Pocket Atlas*

Status etter laserbehandling av kondylomer

*Foto fra Faugno et al. Physical Examinations
of Sexual Assault Pocket Atlas*

Oppsummering

- Husk gode arbeidsforhold ved GU
- Gjerne fotodokumenter for ev. second opinion
- Gode primærbeskrivelser
- Bruk av 3-trinnsmetode
 - Klassifisering, skademekanisme, vurdering ift omstendigheter
- Tenk differensialdiagnoser
- Ikke konkluder om frivillig eller ufrivillig ut i fra skadebildet
- Ikke vær for bastant, men heller ikke for forsiktig i sakkyndig legeerklæring

Foto: Ilka Clemens

Takk!

- Hilsen fra teamet vårt i ved St. Olavs i Trondheim

Kontaktinformasjon

- <https://stolav.no/avdelinger/barne-og-ungdomsklinikken/overgrepsenheten>
- Døgnåpen telefon: 72 57 12 12

Adresse:

Overgrepsenheten
Kvinne-barn-senteret
St. Olavs Hospital
Pasientmottaket
Erling Skjalgssons gate 2 a

Lenke til kroppsskisser, NKLM: <https://nkml.norceresearch.no/veiledere-faglige-prosedyrer-og-rutiner-for-overgrepsmottak>

Nordisk e-lærebok i gynekologi og obstetikk, kapittel om vold mot kvinner på Sundhet.dk:

<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/opslag-og-vaerktoej/laereboeger/obstetrics-gynecology/gynecology/g-60-violence-against-women/>

Lenker for guidelines

- «Mottak av ungdom/voksne pasienter etter seksuelle overgrep» i Metodebok.no (2021), Norsk Gynekologisk Forening, oppdateres i 2027, sendes snart på høring:
<https://metodebok.no/index.php?action=topic&item=P7zULcwk>
- Legevakthåndboken: <https://www.lvh.no/skader/vold-og-seksuelle-overgrep/seksualovergrep-mot-ungdom-og-voksne>
- WHO. Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence. In: Organization WH, ed. Geneva, 2003 <https://apps.who.int/iris/handle/10665/42788>
- Health care for women subjected to intimate partner violence and sexual violence
<https://apps.who.int/iris/handle/10665/136101>